

วัคซีนป้องกันโรคโปลิโอชนิดรับประทาน

สิ่งที่ท่านควรทราบ

1. โรคโปลิโอ คืออะไร และป้องกันได้อย่างไร

โรคโปลิโอ คือโรคที่เกิดจากการติดเชื้อไวรัสโปลิโอ เชื้อเข้าสู่ร่างกายโดยการรับประทานอาหารหรือน้ำดื่ม ที่ปนเปื้อนเชื้อ ส่วนใหญ่ของเด็กที่ติดเชื้อจะไม่แสดงอาการ บางรายอาจมีอาการไข้ต่ำๆ เจ็บคอ แขนขาอ่อนแรง ถ้าเป็นรุนแรงอาจเสียชีวิตได้จากกล้ามเนื้อที่ช่วยในการหายใจเป็นอัมพาต โรคโปลิโอสามารถป้องกันได้โดยการส่งเสริมสุขอนามัยที่ดีในการเลี้ยงดูเด็ก และป้องกันได้ด้วยวัคซีน

ประเทศไทยไม่มีโรคโปลิโอมากกว่า 10 ปีแล้ว เพราะมีการให้วัคซีนอย่างทั่วถึงแต่ในประเทศใกล้เคียง เช่น อินเดีย ปากีสถาน อินโดนีเซีย ยังมีผู้ป่วยอยู่ จึงจำเป็นต้องให้วัคซีนต่อไปจนกว่าจะสามารถกวาดล้างโรคนี้ให้หมดไปจากภูมิภาค **โรคโปลิโอสามารถป้องกันได้ด้วยวัคซีน**

2. วัคซีนป้องกันโรคโปลิโอชนิดรับประทาน คืออะไร

วัคซีนป้องกันโรคโปลิโอชนิดรับประทาน ทำมาจากเชื้อไวรัสที่มีชีวิต ที่ทำให้อ่อนฤทธิ์ลง และไม่สามารถก่อโรคในผู้ที่มีภูมิคุ้มกันปกติ โดยผ่านขบวนการผลิตให้ได้เป็นวัคซีนที่มีความปลอดภัย วัคซีนป้องกันโรคโปลิโอชนิดรับประทานมีประสิทธิภาพสูงในการป้องกันโรค หากได้รับครบถ้วนตามกำหนด

3. ใครควรได้รับวัคซีนป้องกันโรคโปลิโอชนิดรับประทาน และจะต้องให้กี่ครั้ง อย่างไร

ในประเทศไทยให้วัคซีนป้องกันโรคโปลิโอชนิดรับประทานในเด็กที่มีภูมิคุ้มกันปกติทุกราย วัคซีนป้องกันโรคโปลิโอชนิดรับประทานให้โดยการหยอดเข้าปากจำนวนครั้งละ 1-2 หยด เมื่ออายุ 2, 4, 6, 18 เดือน และ 4-6 ปี

วัคซีนป้องกันโรคโปลิโอชนิดรับประทานสามารถให้พร้อมกับวัคซีนอื่นๆ ได้ ยกเว้นวัคซีนโรคตา ซึ่งควรให้ห่างกัน 2 สัปดาห์ในการให้ครั้งแรก

4. ใครไม่ควรรับวัคซีนป้องกันโรคโปลิโอชนิดรับประทาน หรือควรเลื่อนการรับวัคซีนนี้

ผู้ที่มีภาวะดังต่อไปนี้ ไม่ควรรับวัคซีนป้องกันโรคโปลิโอชนิดรับประทาน

- มีภาวะภูมิคุ้มกันบกพร่อง เช่น ได้ยากดภูมิคุ้มกัน ยาเคมีบำบัด ยาสเตียรอยด์ขนาดสูง แต่สำหรับผู้ที่ติดเชื้อ เอชไอวี สามารถรับวัคซีนป้องกันโรคโปลิโอชนิดรับประทานได้
 - ผู้ที่อาศัยอยู่ในบ้านเดียวกันกับผู้ที่มีภูมิคุ้มกันบกพร่อง
 - หากมีไข้ไม่สบายควรเลื่อนการรับวัคซีนไปก่อน ควรรอให้หายป่วยก่อนจึงมารับวัคซีน
- กรณีเป็นหวัดเล็กน้อย ไม่มีไข้ สามารถรับวัคซีนได้

5. อาการข้างเคียงที่อาจเกิดขึ้นหลังรับวัคซีนป้องกันโรคโปลิโอชนิดรับประทาน

เนื่องจากเป็นวัคซีนชนิดรับประทาน อาการข้างเคียงที่อาจเกิดขึ้นหลังได้รับวัคซีนนี้จึงมีน้อยมาก เด็กมักไม่มีไข้ เชื้อในวัคซีนอาจทำให้เกิดอาการของโปลิโอได้ ได้แก่กล้ามเนื้ออ่อนแรง แต่พบน้อยมาก คือประมาณ 1 ใน 5-10 ล้านครั้ง ของการให้วัคซีน

การดูแลรักษาอาการข้างเคียง หากมีไข้ให้รับประทานยาลดไข้ในขนาดที่เหมาะสม หากอาการข้างเคียงเป็นรุนแรง หรือเป็นมาก ควรรีบปรึกษาแพทย์ทันที และบอกอาการให้แพทย์ทราบโดยละเอียด

แม้ว่าจะมีอาการข้างเคียงเกิดขึ้นได้บ้าง แต่ประโยชน์ในการป้องกันโรคจากวัคซีนมีมากกว่า รวมทั้งมีความเสี่ยงต่อการเกิดโรคอันตราย หากไม่หยอดวัคซีน

6. วัคซีนป้องกันโรคโปลิโอชนิดรับประทานอยู่ในแผนสร้างเสริมภูมิคุ้มกันโรคของกระทรวงสาธารณสุขหรือไม่ และใครเป็นผู้รับผิดชอบค่าวัคซีน

วัคซีนป้องกันโรคโปลิโอชนิดรับประทานเป็นวัคซีนที่อยู่ในแผนการสร้างเสริมภูมิคุ้มกันโรคของกระทรวงสาธารณสุข ดังนั้นเด็กทุกคนสามารถรับวัคซีนได้โดยไม่เสียค่าใช้จ่ายที่สถานบริการสาธารณสุขในพื้นที่ หรือสถานพยาบาลที่เป็นต้นสังกัดหลักประกันสุขภาพถ้วนหน้า

7. เด็กจำเป็นต้องได้รับวัคซีนป้องกันโรคโปลิโอชนิดรับประทานหรือไม่

วัคซีนป้องกันโรคโปลิโอชนิดรับประทานจัดอยู่ในกลุ่มวัคซีนที่เด็กทุกคนในประเทศไทยต้องได้รับ เว้นแต่จะมีข้อห้ามดังในข้อ 4 กรณีที่มีการรณรงค์หยอดโปลิโอเพิ่ม ควรให้เด็กรับการหยอดเพิ่มได้ แม้ว่าจะได้วัคซีนครบตามกำหนดก็ตาม

8. มีสิ่งที่จะต้องปฏิบัติอื่นๆ หรือไม่

เนื่องจากโรคนี้ติดต่อโดยการรับประทานอาหารหรือน้ำที่ปนเปื้อนเชื้อโปลิโอ และเชื่อนี้ ออกมากับอุจจาระของผู้ติดเชื้อ ดังนั้นการให้เด็กรับประทานอาหารและดื่มน้ำดื่มสุกที่สะอาด และการมีสุขอนามัยอื่นๆที่ดี เช่น การถ่ายอุจจาระในส้วม การล้างมือก่อนรับประทานอาหาร จะลดความเสี่ยงต่อการเกิดโรคนี้ได้

ผู้ปกครองควรพาเด็กมารับวัคซีนตามกำหนดเวลาที่แพทย์แนะนำเสมอ ในกรณีที่ไม่สามารถมารับวัคซีนได้ตามที่กำหนด ควรรีบมารับทันทีที่ทำได้

ผู้ปกครองควรเฝ้าสังเกตอาการของเด็กในสถานพยาบาลที่ได้รับวัคซีนอย่างน้อย 30 นาที จึงพาเด็กกลับบ้าน และควรสังเกตอาการต่อที่บ้านด้วย หากเด็กมีอาการข้างเคียงภายหลังจากการได้รับวัคซีน ผู้ปกครองควรรายงานให้แพทย์ทราบทุกครั้งก่อนการรับวัคซีนครั้งต่อไป

ผู้ปกครองควรเก็บบันทึกการรับวัคซีนของเด็กไว้ตลอดไป เพื่อเป็นหลักฐานว่าเด็กมีการสร้างเสริมภูมิคุ้มกันโรคได้บ้างแล้ว

หากมีข้อสงสัยควรปรึกษาแพทย์

